

Universell utforming og individuell tilrettelegging

Inger Marie Lid

Teolog, PhD, Professor folkehelse og rehabilitering, VID vitenskapelige høyskole

Innhold

Kontekst: Strategi for likestilling, inkludering og mangfold

- Menneskerettigheter (CRPD) og norsk lovgivning
- Forståelse av funksjonshemming
- Likeverdig tilgjengelighet
- En struktur for medborgerskap og likestilling

Jeg bruker begrepet «medborgerskap» heller enn «inkludering».

Et menneskerettighetsperspektiv

Egen forskning på universell utforming i et menneskerettighetsperspektiv

- Teoretiske perspektiv på funksjonshemming
- Politikk og lovgivning
- Etikk og metodikk
- Konkrete samfunnsarenaer:
Utdanning, arbeid, kultur, helse,
offentlige rom

Kirken er en del av offentligheten og en del av samfunnet. Som arbeidsplass og som sted og rom for felleskap

Teologisk perspektiv på funksjonshemming

Variasjoner i funksjonsevne tilhører det menneskelige mangfold grunnleggende sett.

En teologisk respons er at variasjoner i funksjonsevne som livserfaring ikke kan reduseres til et medisinsk fenomen, men skal også forstås i et sosialt, teologisk, kulturelt og etisk perspektiv. En person som lever med funksjonsnedsettelse, lever et godt og verdsatt liv som medborger i storsamfunn, lokalsamfunn og familie.

Denne forståelsesmodellen innebærer en positiv, anerkjennende, og et ikke-tragisk syn på funksjonsnedsettelse. Likeverdig tilgjengelighet og likestilling er forutsetning for like muligheter til samfunnsdeltakelse

FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) art. 2

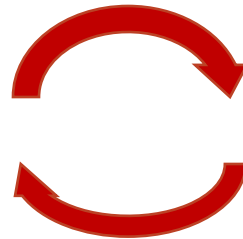

Med «universell utforming» menes utforming av produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.

Relasjonell forståelse av funksjonshemming: Inter-aksjon menneske- omgivelse

Individ

Variasjoner i
funksjonsevne
Ulike ønsker og
planer
Ulike behov

Omgivelse

Arbeidsmiljø
Arbeidsoppgaver

Muligheter til
deltakelse på like
vilkår

Funksjonshemming
oppstår i et komplekst
samspill mellom
menneske og
omgivelse

Likestilling- og diskrimineringsloven

- § 1: Forutsetning for likestilling er tilrettelegging og tilgjengelighet
<https://lovdata.no/sok?q=likestillings+og+diskrimineringslov>
-

Konkrete eksempler

- Prest med synshemming mister tilgang til grunnleggende viktige dataprogram etter nyinnkjøpt dataverktøy (storkjøp)
- Behov for individuell tilrettelegging møtes i for liten grad med forståelse i ledelsen
- Høyt aktivitetsnivå fordrer høy arbeidskapasitet

Åpen og inkluderende for ansatte

- Rom for variasjoner i funksjonsevne
- Kjenne egne og andres rettigheter
- Vilje til å ansette og beholde personer gjennom alle livsfaser
- Ønske om å etablere arbeidsfellesskap som gjenspeiler mangfoldet i befolkningen
- En kirke som ønsker meg som medarbeider
- **a world (kirke) that wants me in it**

Struktur og kultur for likestilling

Kunnskap og samhandling: Kjenne egne og andres rettigheter

Makro: Menneskerettigheter Ikke-diskriminering, likestilling og likeverd

Meso: Ledelsesansvar å kjenne (kirken) og bruke menneskerettigheter og lovgivning

Mikro: Anerkjennelse i relasjoner. Erfart tilgjengelighet, tilrettelegging og likestilling